

Sygn. akt II AKa 153/17

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 25 sierpnia 2017r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący: SSA – Zbigniew Kapiński (spr.)

Sędziowie: SA – Ewa Jethon

SA – Ewa Leszczyńska - Furtak

Protokolant: – st. sekr. sąd. Łukasz Jachowicz

przy udziale Prokuratora Leszka Woźniaka

po rozpoznaniu w dniu 25 sierpnia 2017 r.

sprawy J. W.

o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę z tytułu wykonania tymczasowego aresztowania

na skutek apelacji, wniesionej przez prokuratora i wnioskodawcę

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 22 grudnia 2016 r. sygn. akt XII Ko 100/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że zasądzone na rzecz wnioskodawcy J. W. w pkt I zadośćuczynienie podwyższa do kwoty 403.000 (czteryście trzy tysiące) złotych wraz z ustawowymi odsetkami od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie wyrok utrzymuje w mocy;

III. wydatkami poniesionymi w postępowaniu odwoławczym obciąża Skarb Państwa.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Warszawie orzekając w przedmiocie wniosku J. W. przeciwko Skarbowi Państwa o odszkodowanie i zadośćuczynienie za doznaną krzywdę z tytułu wykonywania tymczasowego aresztowania w sprawie Sądu Rejonowego dla W. Ś.w W.sygn. akt V K 1357/03 wyrokiem z dnia 22 grudnia 2016 r.:

I. na podstawie art. 552a § 1 k.p.k. - w brzmieniu obowiązującym do dnia 15 kwietnia 2016 roku - zasądził od Skarbu Państwa na rzecz J. W. kwotę 310.000 (trzystu dziesięciu tysięcy) złotych tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę wynikłą z wykonywania tymczasowego aresztowania w sprawie Sądu Rejonowego dla W. Ś. w W. sygn. akt V K 1357/03, wraz z odsetkami ustawowymi od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty;

II. w pozostałym zakresie oddalił wnioski o zadośćuczynienie i odszkodowanie;

III. na podstawie art. 554 § 4 k.p.k., kosztami postępowania obciążył Skarb Państwa.

Powyższy wyrok został zaskarżony przez pełnomocnika wnioskodawcy J. W. oraz przez prokuratora.

Pełnomocnik wnioskodawcy zaskarżył wyrok w części, a mianowicie w pkt II to jest o oddaleniu wniosku o odszkodowanie i zadośćuczynienie w pozostałym zakresie i na zasadzie art. 427 § 2 k.p.k. zarzucił:

IOдноśnie zadośćuczynienia za szkody spowodowane oczywiście niezasadnym aresztem:

1.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosku dowodowego polegającego na zasięgnięciu opinii biegłego ortopedy celem ustalenia wpływu pobytu wnioskodawcy w areszcie na stan jego zdrowia, w tym cierpienia z tym związane,

2.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez wysnuwanie przez Sąd wniosków dotyczących stanu chorobowego w oparciu o własną wiedzę w zakresie ortopedii i neurologii,

3.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wysnuwanie wniosków w oparciu o opinię stomatologiczną, która jest niekompletna, niespójna, zawiera luki i nieścisłości,

4.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez wysnuwanie błędnych i nieuprawnionych wniosków, jak również pozostawienie bez oceny istotnych wniosków z opinii stomatologicznej,

5.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wysnuwanie wniosków przez Sąd w oparciu o opinię psychiatryczną, która jest niekompletna i niejasna,

6.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., poprzez wysnuwanie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

7.naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 77 ust 1 i art. 41 ust. 5 Konstytucji RP przez to, że kwota zasądzona zadośćuczynienia jest rażąco niska;

IIодноśnie szkód dotyczących utraconych korzyści, powstałych na skutek pozbawienia możliwości nabywania nieruchomości w celach lokacyjnych:

1.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., poprzez wysnuwanie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

2.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii specjalistycznych,

3.naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek pozbawienia możliwości lokowania środków finansowych w nieruchomości podczas pobytu w areszcie, ponieważ szkoda nie została uprawdopodobniona;

III Odnosnie szkód dotyczących utraconych korzyści, powstałych na skutek pozbawienia możliwości prowadzenia działalności gospodarczej polegającej na doradztwie w nieruchomościach:

1. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 424 § 1 k.p.k., poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

2. naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek braku możliwości uzyskiwania dochodu z prowadzonej działalności gospodarczej, gdyż szkoda nie została uprawdopodobniona,

IV Odnosnie szkód dotyczących utraconych korzyści, powstałych na skutek pozbawienia możliwości dzierżawy gruntów rolnych:

1. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii specjalistycznej,

2. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

3. naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek pozbawienia możliwości wydzierżawienia gruntów rolnych, gdyż szkoda nie została uprawdopodobniona;

V Odnosnie szkód dotyczących utraconych korzyści, powstałych na skutek pozbawienia możliwości najmu lokalu mieszkalnego:

1. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

2. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii specjalistycznej,

3. naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek pozbawienia możliwości najmu lokalu mieszkalnego, gdyż szkoda nie została uprawdopodobniona;

VI Odnosnie szkód powstałych na skutek pozbawienia możliwości pobierania pożytków naturalnych z sadu:

1. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

2. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii specjalistycznej,

3.naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek pozbawienia możliwości pobierania pożytków naturalnych z sadu, gdyż szkoda nie została uprawdopodobniona;

VII Odnośnie szkód, powstałych na skutek pozbawienia możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń od spółki (...)
S.A.:

1. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

2. naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek pozbawienia możliwości skutecznego dochodzenia roszczeń od spółki prawa handlowego podczas pobytu wnioskodawcy w areszcie;

VIII Odnośnie szkód powstałych na skutek wynajęcia obrońców:

1.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., i w zw. z art. 167 k.p.k., poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków i niezgodnie z doświadczeniem życiowym, z pominięciem istotnych dowodów, a także nie przeprowadzenia dowodów z urzędu,

2.naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek wynajęcia więcej niż jednego obrońcę, podczas pobytu wnioskodawcy w areszcie;

IX Odnośnie szkód powstałych na skutek kradzieży elementów wyposażenia sadu oraz wyrębu i przywłaszczenia drzewostanu leśnego:

1.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

2.naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii specjalistycznej,

3.naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt.1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek kradzieży i przywłaszczenia mienia podczas pobytu wnioskodawcy w areszcie;

X Odnośnie szkód powstałych na skutek degradacji gruntów rolnych.

1. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków, z pominięciem istotnych dowodów, wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym,

2. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 170 § 1 pkt. 3 i 4 k.p.k., w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., poprzez niezasadne oddalenie wniosków dowodowych polegających na zasięgnięciu opinii specjalistycznej,

3. naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c., poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek degradacji gruntów, gdyż brak dowodów, na to że przed aresztowaniem grunty były w dobrej kulturze rolnej;

XI Odnosnie szkód materialnych powstałych na skutek zniszczenia uzębienia:

1. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 201 k.p.k. w zw. z art. 7 k.p.k. i w zw. z art. 410 k.p.k., poprzez nieuprawnione wyciąganie wniosków w oparciu o opinię specjalistyczną, która jest niekompletna, niespójna, zawiera luki i nieścisłości,

2. naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt 1 k.p.k., tj. art. 445 § 1 k.c., poprzez nie zasądzenie odszkodowania mimo uznania szkód materialnych w tym zakresie;

XII Odnosnie zadośćuczynienia i odszkodowania za szkody spowodowane stosowaniem dozoru policji:

1. naruszenie przepisów postępowania w rozumieniu art. 438 pkt. 2 k.p.k., gdyż ich obraza mogła mieć wpływ na treść orzeczenia, tj. naruszenie art. 7 k.p.k. i w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 167 k.p.k. i art. 424 § 1 k.p.k. poprzez nie przeprowadzenie postępowania dowodowego,

2. naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 361 § 2 k.c. i art. 445 § 1 k.c. poprzez błędne uznanie Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek stosowania dozoru policji przez okres 3 lat;

XIII Odnosnie zasądzenia odsetek od zadośćuczynienia i odszkodowania:

1. naruszenie prawa materialnego w rozumieniu art. 438 pkt. 1 k.p.k., tj. art. 455 k.c. zw. z art. 481 § 1 k.c. poprzez błędne uznanie Sądu, że odsetki od zadośćuczynienia i odszkodowania za doznaną krzywdę należne są od dnia uprawomocnienia się wyroku w tej sprawie.

W związku z powyższym, na zasadzie art. 456 k.p.k. w zw. art. 437 k.p.k. wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie wniosku w całości, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku w punkcie II i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Okręgowemu.

Prokurator na podstawie art. 425 § 1 i 2 k.p.k. w zw. z art. 427 k.p.k. i art. 444 k.p.k. zaskarżył powyższy wyrok w części dotyczącej wysokości zasądzanego zadośćuczynienia na niekorzyść wnioskodawcy

Na podstawie art. 427 § 2 k.p.k. i art. 438 pkt 3 k.p.k. orzeczeniu temu zarzucił:

-błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, mający wpływ na jego treść, polegający na niezasadnym przyjęciu iż kwota 310.000 za okres 31 miesięcy tymczasowego aresztowania jest adekwatna do stopnia krzywdy wnioskodawcy, równoważą dolegliwości jakich doznał, gdyż krzywdy wyrządzone wnioskodawcy na skutek jego aresztowania były większe niż zazwyczaj ma to miejsce w takich sprawach.

Podnosząc powyższy zarzut na podstawie art. 437 § 1 i 2 k.p.k. wniósł o:

-zmianę zaskarżonego orzeczenia w części dotyczącej wysokości zasądzanego zadośćuczynienia i orzeczenie na rzecz wnioskodawcy zadośćuczynienia w kwocie 186.000 zł.

Sąd Apelacyjny *zważył, co następuje:*

Na częściowe uwzględnienie zasługuje apelacja wniesiona przez pełnomocnika wnioskodawcy ale jedynie w zakresie dotyczącym wysokości zasądzanego zadośćuczynienia, co w konsekwencji

musiało skutkować nieuwzględnieniem apelacji prokuratora odnoszącej się do przedmiotowego zagadnienia.

Odnosząc się do zarzutów zawartych w pkt I ppkt 1 – 7 apelacji wniesionej przez pełnomocnika wnioskodawcy oraz argumentów zawartych w jej uzasadnieniu i dotyczących zadośćuczynienia za szkody spowodowane nieuzasadnionym stosowaniem wobec J. W. tymczasowego aresztowania, należy stwierdzić, że Sąd odwoławczy podzielił w części stanowisko skarżącego, że zasądzona na rzecz wnioskodawcy z tego tytułu kwota 310.000 zł jest zbyt niska i nie uwzględnia w sposób właściwy i należyty wszystkich występujących w sprawie okoliczności mających wpływ na ustalenie prawidłowej wysokości zadośćuczynienia.

Podkreślić w tym zakresie należy, że ustalenie przez Sąd właściwej kwoty zadośćuczynienia za doznane krzywdy jest zagadnieniem trudnym a jednocześnie bardzo ocennym, chociażby dlatego, że kryteria ustalania wysokości należnego zadośćuczynienia nie zostały ujęte i skonkretyzowane ustawowo. Podzielić zatem należy w tym zakresie stanowisko Sądu meriti zawarte na stronie 33 i 34 pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, że wysokość kwoty zadośćuczynienia za doznaną krzywdę w indywidualnej sprawie nie jest łatwa do precyzyjnego ustalenia oraz, że zasądzając określoną kwotę z tego tytułu, Sąd winien opierać się na rzetelnych, w miarę możliwości zobiektywizowanych kryteriach, wynikających z dowodów zebranych w danej sprawie, które muszą zakreślać granice subiektywnego odczucia krzywdy przez wnioskodawcę.

Z utrwalonego w tym zakresie orzecznictwa zarówno Sądu Najwyższego jak również Sądów Apelacyjnych wynika, że przy ustalaniu przez Sąd, w ramach swobodnego uznania, wysokości zadośćuczynienia, uwzględnić należy zarówno czas trwania niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania, jak i stopień uciążliwości, z jakim wiązało się stosowanie tego najsurowszego środka zapobiegawczego, a więc dolegliwości fizyczne i przeżycie natury moralnej (uczucie przykrości, utrata dobrego imienia, rozłąka z rodziną), konieczność poddawania się rygorom związanym ze stosowaniem tymczasowego aresztowania, jak również ewentualny ostracyzm środowiskowy i nieprzychylnie relacje po zwolnieniu z aresztu. Jednocześnie jednak kwotę zadośćuczynienia należy ustalać z należyтым umiarem, stosownie do realiów społecznych, jak zamożności mieszkańców, wartość pieniądza itp., czyli w taki sposób aby z jednej strony nie pozostało poczucie krzywdy po stronie wnioskodawcy, ale jednocześnie aby orzeczenie Sądu nie było sposobem uzyskania z tego tytułu nadmiernych korzyści finansowych. Ponadto odpowiednia wartość zadośćuczynienia to wartość utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających naturalnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa i skoro zadośćuczynienie w istocie posiada charakter niezmierny i jego wysokość zależy od uwzględnienia wyżej wskazanych kryteriów i okoliczności oraz do uznania sędziowskiego, to w takiej sytuacji skuteczność zarzutu zaniżenia wysokości zasądzonego zadośćuczynienia uzależniona jest od wykazania oczywistego naruszenia kryteriów jego ustalenia, czy to poprzez nieuwzględnienie w wystarczającym stopniu okoliczności istotnej dla określenia rozmiaru doznanej krzywdy, czy też pominięcia w ogóle takiej okoliczności. W przedmiotowej sprawie zdaniem Sądu odwoławczego Sąd meriti nie pominął żadnej z istotnych okoliczności mających wpływ na wysokość zadośćuczynienia co wynika z pisemnych motywów zaskarżonego wyroku odnoszących się do omawianego zagadnienia. Korekta wysokości zasądzonej kwoty wynika natomiast z dokonania przez Sąd Apelacyjny w ramach swobody sędziowskiego uznania, częściowo innej oceny wagi i znaczenia poszczególnych okoliczności dotyczących osoby wnioskodawcy i skutków jakie spowodowało dla niego tymczasowe aresztowanie trwające dwa lata i siedem miesięcy. Zdaniem Sądu odwoławczego nadanie właściwego znaczenia wszystkim okolicznościom, wymienionym przez Sąd Okręgowy na stronach 30 – 44 uzasadnienia wyroku oraz tym podniesionym przez autora apelacji, które dotyczą skutków tymczasowego aresztowania dla zdrowia fizycznego i stanu psychiki wnioskodawcy J. W. skutkowało ustaleniem wysokości zadośćuczynienia w kwocie 403.000 zł czyli 13.000 zł za jeden miesiąc tymczasowego aresztowania. W ocenie Sądu odwoławczego tak ustalona kwota uwzględnia w sposób należyty i właściwy wszystkie zebrane w sprawie dowody oraz wyżej wskazane okoliczności dotyczące zarówno długości izolacji wnioskodawcy, jego sposobu życia i pozycji w społeczeństwie przed zastosowaniem tymczasowego aresztowania jak również stopień uciążliwości z jakim wiązało się stosowanie tymczasowego aresztowania w zakresie dolegliwości fizycznych, przeżyć natury moralnej oraz całokształtu skutków stosowania tego środka zapobiegawczego dla osoby J. W.. Jednocześnie Sąd odwoławczy uznał, że brak jest podstaw aby uwzględnić roszczenie wnioskodawcy w pozostałym

zakresie. Podzielić należy w tym zakresie stanowisko Sądu Okręgowego zawarte na str. 44 – 45 uzasadnienia wyroku, że kwota, jakiej zażądał wnioskodawca tj. 4.483.200 zł i sposób jej wyliczenia w żadnym razie nie mogła zostać zaakceptowana. Taka wysokość zadośćuczynienia byłaby bowiem w sposób oczywisty nadmiernie wysoka i powodowałaby nadmierne wzbogacenie się wnioskodawcy.

W takiej sytuacji skoro Sąd Apelacyjny uznał, że należy z wyżej wskazanych powodów podwyższyć do kwoty 403.000 zł wysokość zasądzanego zadośćuczynienia, nie mogła zostać uwzględniona apelacja prokuratora na niekorzyść wnioskodawcy i zawarty w niej wniosek o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez obniżenie kwoty zasądzanego zadośćuczynienia do wysokości 186.000 zł.

Za bezpodstawny i chybiony uznać należy zarzut błędu w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę zaskarżonego orzeczenia poprzez który autor omawianej apelacji kwestionuje ustalenie Sądu meriti, że kwota 310.000 zł za okres 31 miesięcy tymczasowego aresztowania jest adekwatna do stopnia krzywdy wnioskodawcy, równoważy dolegliwości jakich doznał oraz, że krzywdy wyrządzone wnioskodawcy na skutek jego aresztowania były większe niż zazwyczaj ma to miejsce w takich sprawach. W ocenie Sądu odwoławczego zasądzona z tego tytułu kwota 310.000 zł jest bowiem, jak wskazano to we wcześniejszej części rozważań, zbyt niska do stopnia krzywdy wnioskodawcy i nie uwzględnia w należyty sposób wszystkich okoliczności występujących w przedmiotowej sprawie wymienionych przez Sąd Okręgowy na str. 38 – 44 pisemnych motywów zaskarżonego wyroku. Nadanie wskazanym w tej części uzasadnienia zaskarżonego wyroku okolicznościom mającym wpływ na charakter krzywdy doznanej przez wnioskodawcę skutkowało bowiem podwyższeniem wysokości zasądzanego zadośćuczynienia do kwoty 403.000 zł.

Na uwzględnienie nie zasługują natomiast pozostałe zarzuty oraz wnioski końcowe dotyczące kwestii odszkodowania.

Sąd odwoławczy w pełni akceptuje stanowisko Sądu Okręgowego w tym zakresie odnośnie braku podstaw do zasądzenia na rzecz wnioskodawcy odszkodowania.

Z treści petitum omawianej apelacji wynika, że w pkt II – XIII odnośnie szkód dotyczących utraconych korzyści (pkt II – V) oraz szkód powstałych na skutek zaistnienia okoliczności wskazanych w pkt VI – XI, w zakresie poszczególnych ppkt postawione zostały zarzuty obrazy przepisów postępowania karnego tj. art. 7, 170 § 1 pkt 3 i 4, 167, 193 § 1, 201, 410, 424 § 1 k.p.k. jak również zarzuty obrazy prawa materialnego tj. art. 361 § 2 k.c., 445 § 1 k.c. i 481 § 1 k.c.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego żaden z tych zarzutów nie jest zasadny i nie zasługuje na uwzględnienie. Z uwagi na podobny sposób konstrukcji i treści poszczególnych zarzutów zawartych w pkt II – XII zdaniem Sądu odwoławczego celowe jest odniesienia się do kwestii czy doszło do obrazy poszczególnych przepisów wymienionych we wskazanych zarzutach bez potrzeby powtarzania tych samych argumentów w odniesieniu do postawionych zarzutów w których wskazane przepisy się powtarzają.

Wbrew twierdzeniom autora przedmiotowej apelacji, Sąd Okręgowy nie dopuścił się obrazy art. 7 k.p.k. w zw. z art. 410 k.p.k. i w zw. z art. 424 § 1 k.p.k. poprzez wysnucie nieuprawnionych wniosków z pominięciem istotnych dowodów wbrew logice i niezgodnie z doświadczeniem życiowym.

Należy w tym miejscu podkreślić, że zarzut obrazy prawa procesowego może zostać uznany przez Sąd odwoławczy za zasadny i skuteczny tylko wówczas gdy spełnione są łącznie dwa warunki. Pierwszy z nich to rzeczywiste naruszenie przez Sąd meriti określonego przepisu prawa procesowego oraz wskazanie przez skarżącego sposobu jego naruszenia przez Sąd orzekający w pierwszej instancji przez skarżącego. Drugi warunek to wynikający z treści art. 438 pkt 2 k.p.k. obowiązek wykazania przez autora apelacji wpływu obrazy danego przepisu prawa procesowego na treść wyroku. Jest przy tym oczywiste, że jeżeli naruszenie ma dotyczyć przepisów k.p.k. ze sfery gromadzenia i oceny dowodów to wpływ na treść wyroku przejawiać się powinien w dokonaniu przez Sąd błędnych ustaleń faktycznych. Analiza treści petitum omawianej apelacji sporządzonej przez adwokata czyli podmiot profesjonalny wskazuje natomiast, że przedmiotowa apelacja w omawianym zakresie jest formalnie wadliwa chociażby dlatego, że jej autor zarzucając Sądowi Okręgowemu naruszenie wymienionych w pkt II – XII przepisów postępowania w żaden sposób nie zrealizował obowiązku określonego w art. 438 pkt 2 k.p.k. tj. nie wykazał, że rzekoma obraza przepisów postępowania

ze sfery gromadzenia i oceny dowodów rzeczywiście miała wpływ na treść wyroku, gdyż spowodowała dokonanie przez Sąd meriti błędnych ustaleń faktycznych. Już chociażby z tego powodu wniesiona apelacja w omawianym zakresie nie mogła zostać uwzględniona i uznana za skuteczną. Gdyby bowiem nawet uznać, hipotetycznie, że wskazane przez skarżącego przepisy procedury karnej tj. art. 7, 410 i 424 § 1 k.p.k. oraz pozostałe wymienione przez skarżącego rzeczywiście zostały naruszone, to skoro z treści art. 433 § 1 k.p.k. wynika, że Sąd odwoławczy w przypadku apelacji zawierającej zarzuty, rozpoznaje sprawę w granicach zaskarżenia i podniesionych zarzutów, zaś szerzej tylko w wypadkach wskazanych w art. 435, art. 439, art. 440 i art. 455k.p.k., to brak wykazania wpływu owej obrazy na treść wyroku przez skarżącego sprawia, że wniesiona apelacja jako ułomna formalnie nie może zasługiwać na uwzględnienie. Ponadto zauważyć należy, że przedmiotowa apelacja zawiera sprzeczne wewnątrznie zarzuty a mianowicie wskazane wyżej zarzuty obrazy prawa procesowego ze sfery gromadzenia i oceny dowodów a jednocześnie zarzuty obrazy prawa procesowego tj. art. 361 § 2 k.c. oraz art. 455 k.c. Taki sposób konstrukcji petitum apelacji jest również wadliwy formalnie bowiem z utrwalonego w tym zakresie orzecnictwa Sądu Najwyższego oraz Sądów Apelacyjnych wynika w sposób jednoznaczny, że zarzut obrazy prawa materialnego może być aktualny tylko wówczas gdy nie są kwestionowane ustalenia faktyczne. Wprawdzie tak jak zaznaczono we wcześniejszej części rozważań w petitum apelacji, wprawdzie nie postawiono zarzutu o którym mowa w art. 438 pkt 3 k.p.k., ale powstaje pytanie w jakim celu postawiono zarzuty obrazy prawa procesowego tj. art. 7, 410, 170, 193 § 1, 201 k.p.k. skoro nie wykazano wpływu obrazy tych przepisów na treść wyroku.

Odnosząc się zaś do kwestii rzekomej obrazy wymienionych przez skarżącego przepisów postępowania to stwierdzić należy, że nie zostało wykazane w sposób przekonujący aby rzeczywiście któryś z tych przepisów k.p.k. wymienionych w petitum apelacji został rzeczywiście naruszony.

Dla skuteczności zarzutu obrazy art. 7 k.p.k. konieczne jest bowiem wykazanie który konkretnie dowód czy dowody zostały przez Sąd meriti dowolnie ocenione oraz w czym owa dowolność się przejawia. Zdaniem Sądu odwoławczego dokonana przez Sąd Okręgowy ocena poszczególnych dowodów zgromadzonych w niniejszej sprawie nie nosi cech dowolności, bowiem nie zawiera błędów natury faktycznej czy też logicznej, uwzględnia zasady logiki, wiedzy i doświadczenia życiowego a zatem brak jest podstaw do jej zakwestionowania.

Nie doszło również do obrazy art. 410 k.p.k. bowiem Sąd Okręgowy nie pominął przy analizie i ocenie żadnego dowodu, czy też istotnej okoliczności oraz nie dokonał ustaleń faktycznych w oparciu o dowód który nie został w sposób prawidłowy wprowadzony do materiału dowodowego.

Podnieść także należy, że wbrew twierdzeniom skarżącego uzasadnienie zaskarżonego wyroku spełnia wszystkie wymogi określone w art. 424 § 1 k.p.k. i pozwala na dokonanie pełnej instancyjnej kontroli wyroku wydanego przez Sąd meriti. Ponadto obowiązujący od 1 lipca 2015 r. art. 455a k.p.k. stanowi, że nie można uchylić wyroku z tego powodu, że jego uzasadnienie nie spełnia wymogów określonych w art. 424 k.p.k. Wbrew zarzutom autora apelacji nie doszło również do obrazy przez Sąd Okręgowy pozostałych przepisów postępowania wymienionych przez skarżącego tj. 170 § 1 pkt 3 k.p.k. w zw. z art. 193 § 1 k.p.k., 167 k.p.k. oraz art. 201 k.p.k. Autor analizowanej apelacji nie wykazał bowiem zarówno, że wymienione przepisy zostały w konkretny sposób rzeczywiście naruszone jak również, co jest istotne, że owa rzekoma obraza tych przepisów miała wpływ na treść wyroku.

Za chybione i bezpodstawne uznać również należy zarzuty obrazy prawa materialnego tj. art. 361 § 2 k.c. i 445 § 1 k.c. w zw. z art. 481 k.c. Z treści zarzutów obrazy art. 361 § 2 k.c. brzmiących identycznie lub prawie identycznie, zawartych w poszczególnych punktach petitum apelacji wynika, że istota obrazy art. 361 § 2 k.c. polega na „błędym uznaniu Sądu, że Skarb Państwa nie ponosi odpowiedzialności za szkody powstałe na skutek ...”. Tymczasem z treści art. 361 § 2 k.c. wynika, że powyższych granicach przepisu ustawy lub postanowienia umowy naprawienia szkody obejmuje straty, które poszkodowany poniósł, oraz korzyści, które mógłby osiągnąć, gdyby mu szkody nie wyrządzono. W ocenie Sądu Apelacyjnego istota przedmiotowej sprawy nie sprowadza się do błędnej wykładni art. 361 § 2 k.c. tylko do tego, że jak zasadnie stwierdził Sąd meriti na str. 11 uzasadnienia, do kwestii tego, że wniosek pełnomocnika J. W. nie był zasadny odnośnie powstania szkody materialnej czyli w zakresie odszkodowania, albowiem nie wykazano, iż część szkód faktycznie powstała, a pozostałe nie pozostawały w związku bezpośrednim z tymczasowym aresztowaniem. Jest

bowiem oczywiste i wynika to z utrwalonego orzecznictwa Sądu Najwyższego, że nie wszystkie szkody i związane z osadzeniem wnioskodawcy mogą być naprawione w postępowaniu karnym, toczącym się na podstawie przepisów rozdziału 58 k.p.k., nawet jeżeli obiektywnie zaistniały.

Rekompensacie podlegają bowiem wyłącznie te, które pozostają w rzeczywistym związku przyczynowym z niesłusznym osadzeniem. Poza zakresem odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa w tym trybie, pozostają natomiast pozostałe szkody, nie wynikające z samego tymczasowego aresztowania, a związane np. z faktem prowadzenia postępowania karnego. Istota zagadnienia w przedmiotowej sprawie sprowadza się zatem do kwestii, że Sąd Okręgowy ustalił, że w toku procesu nie zostało wykazane, iż część szkód faktycznie powstała, zaś pozostałe szkody jeśli nawet powstały to nie wykazano, że pozostawały one w związku bezpośrednim z tymczasowym aresztowaniem. Zatem zasadnicza kwestia niniejszej sprawy w ramach wskazanych wyżej zagadnień sprowadza się w istocie do tego czy – we wskazanym zakresie Sąd meriti poczynił prawidłowe ustalenia faktyczne odnośnie tego czy w poszczególnych segmentach wniosku szkody rzeczywiście powstały a jeśli nawet tak to czy wynikały one bezpośrednio z tymczasowego aresztowania J. W.. Wszystkie wskazane kwestie mieszczą się jednak w pojęciu ustaleń faktycznych i jeżeli skarżący nie zgadza się ze stanowiskiem Sądu meriti w tym zakresie to powinien te ustalenia kwestionować poprzez zarzut o którym mowa w art. 438 pkt 3 k.p.k. a nie poprzez zarzut prawa materialnego – art. 361 § 2 k.c., który jest nie tylko chybiony i bezpodstawny ale również błędny rodzajowo. Podkreślić także należy, że Sąd I instancji w sposób wszechstronny, wnikliwy i fachowy odniósł się do poszczególnych elementów wniosku o odszkodowanie na stronach 11 – 29, pkt 1 – 5 w zakresie dotyczącym:

- kwoty 532.828 zł tytułem pozbawienia możliwości prowadzenia działalności gospodarczej w okresie aresztowania,
- co do kwoty 62.000 zł za utratę dochodów z tytułu niewynajęcia mieszkania położonego w W. przy ul. (...),
- co do zwrotu kwoty 44.777 zł tytułem poniesionych kosztów obrony,
- co do kwoty 50.410 zł stanowiącej utratę należności od spółki (...) z tytułu umowy budowy mieszkania, zawartej w dniu 9 listopada 1999 r.,
- co do kwoty 7.247.196 zł dochodzonej za szkody z tytułu braku opieki nad nieruchomościami wnioskodawcy o pow. ok. 50 hektarów,
- co do kwoty 10.008.000 zł tytułem braku możliwości lokowania środków własnych i pożyczonych na zakup nieruchomości.

Sąd na str. 44 – 45 pisemnych motywów wyroku odniósł się także do kwestii należnych odsetek i w tym zakresie w żaden sposób nie obraził art. 481 k.c. gdyż stanowisko Sądu meriti ma pełne oparcie zarówno w orzecznictwie jak również w doktrynie.

Wskazać zatem należy, że w zakresie wskazanych elementów dotyczących odszkodowania Sąd meriti dokonał wszechstronnej i wnikliwej oraz zgodnej z zasadą zawartą w art. 7 k.p.k. oceny dowodów dotyczących poszczególnych kwestii i poczynił w tym zakresie prawidłowe ustalenia faktyczne, które nie zostały w żaden sposób zakwestionowane przez skarżącego.

Reasumując powyższe rozważania stwierdzić należy, że stanowisko Sądu Okręgowego w zakresie braku podstaw do zasądzenia odszkodowania jest prawidłowe, ma bowiem oparcie w zgromadzonym w sprawie materiale dowodowym oraz analizie przepisów prawa mających zastosowanie w przedmiotowej sprawie. W omawianym zakresie brak było zatem podstaw do zmiany zaskarżonego wyroku bądź jego uchylenia i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania.

Z wyżej wskazanych powodów orzeczono jak w wyroku.

O wydatkach poniesionych w postępowaniu odwoławczym orzeczono zaś na podstawie art. 554 § 4 k.p.k.